

REZIME

Stepen međusobne genetičke udaljenosti trinaest bosanskohercegovačkih lokalnih populacija analiziran je posmatranjem varijacije alelogenskih frekvencija i odgovarajućih pokazatelja opšte heterogenosti proučavanog skupa, s obzirom na šest sistema kvalitativne varijacije šake.

Zapaženo je da se, po širini raspona varijacije učestalosti recesivnog alela, posmatrana fenotipska obilježja (uslovno) mogu svrstati u tri relativno jasno odijeljene grupe: (1) širok opseg variranja vrijednosti ovog pokazatelja registrovan je za »digitalni indeks«, »dlakavost srednje digitalne falange« i »ekstenzibilnosti proksimalnog zgloba palca«; srednje» širok dija-pazon varijacije učestalosti recesivnog alelogena konstatovan je za fenotipske sisteme »ekstenzibilnost distalnog zgloba palca« i »položaj distalne falange malog prsta«. (3) Relativno uzak opseg varijacije ovog pokazatelja zabilježen je u odgovarajućem nizu podataka o »obliku noktiju«.

Analiza standardizovane Valundove varijanse alelogenskih frekvencija takođe pokazuje da je posmatrani skup lokalnih populacija najheterogeniji po »ekstenzibilnosti proksimalnog zgloba palca« i »digitalnom indeksu«, a najhomogeniji s obzirom na učestalost recesivnog alela u fenotipskim sistemima »oblik noktiju« i »ekstenzibilnost distalnog zgloba palca«.

Proučavanjem raspona varijacije pokazatelja opšte genetičke sličnosti ispitivanih lokalnih populacija, zapaženo je da se minimalna vrijednost (maksimalna sličnost!) javlja u paru Prekaja — Šiprage ($f_{\Theta} = 0,0014$), a maksimalna u poređenju Miljevina — Stari Majdan ($f_{\Theta} = 0,0429$). Recipročna podudarnost minimalne genetičke udaljenosti zabilježena je u parovima: Hutovo — Memići, Miljevina — Modran, Prekaja — Šiprage i Stari Majdan — Strgačina, a maksimalne, u poređenjima: Memići — Odžak i Miljevina — Stari Majdan. Na osnovu analize gornjih ekstrema genetičke udaljenosti, može se zaključiti da se Miljevina, Stari Majdan i Prekaja (s obzirom na proučavani kompleksfenotipova) u posmatranoj grupi uzoraka ističu relativno povećanom opštom specifičnošću genetičkog sastava. Osnovni smisao prethodnih nalaza potvrđuje i analiza prosječne genetičke distance svake lokalne populacije u odnosu na čitav skup uzoraka. Najmanja vrijednost odgovarajućeg pokazatelja zabilježena je za Prekaju ($f_{\Theta} = 0,0096$), a najveća za uzorak stanovništva Miljevina ($f_{\Theta} = 0,0217$). Prosječnom iznosu genetičke udaljenosti najbliži je odgovarajući prosjek karakterističan za uzorak Hutovo, dok se uzorak Miljevina, u tom pogledu, najviše razlikuje.

Pokazalo se da nema značajne korelacije između genetičke i prostorne distance posmatranih populacija. Konstatovana genetička heterogenost proučavanog skupa uzoraka najargumentovanije se može objašnjavati kao posljedica djelovanja efekata genetičkog drifta i relativno visokog stepena propagacijske izolovanosti ispitanih užih dijelova bosanskohercegovačkog stanovništva.